

ΤΟΠΟΣ

Επιμέλεια – Διόρθωση: Χρήστος Κεφαλής
Σελιδοποίηση: Μαρίνα Μπίτσικα
Εξώφυλλο: MOTIBO A.E.

© 2024 Εκδόσεις Τόπος & Τάκης Μαστρογιαννόπουλος
[Οι εκδόσεις Τόπος είναι εμπορικό σήμα της MOTIBO ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.]

ISBN 978-960-499-484-7

Εκδόσεις Τόπος
Μεθώνης 71Α, 10683, Αθήνα
Τηλ.: +30 210 8222835
Επικοινωνία: info@motibo.com

Κεντρική διάθεση
Ζωσιμάδων 6, 10683, Αθήνα
Τηλ.: +30 210 3221580
Επικοινωνία: bookstore@motibo.com

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμία διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Κατά το Ν. 2387/20 (όπως έχει τροποποιηθεί με το Ν. 2121/93 και ισχύει σήμερα) και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με το Ν. 100/1975) απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αποθήκευση σε κάποιο σύστημα διάσωσης και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου με οποιονδήποτε τρόπο ή μορφή, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

www.toposbooks.gr

Εισαγωγή Β΄ Τόμου

Ο τρίτος κύκλος της εργασίας, ο οποίος φέρει τον υπότιτλο *Η 3η Κομμουνιστική Διεθνής*, ολοκληρώνει την εργασία για την ιστορία του διεθνούς εργατικού κινήματος με τίτλο *Η άνοδος και η πτώση των εργατικών Διεθνών*.

Ο κύκλος αυτός, λόγω του μεγέθους του, απαρτίζεται από δύο τόμους. Ο πρώτος τόμος, ο οποίος έχει ήδη κυκλοφορήσει, αναφέρεται στα πρώτα κρίσιμα βήματα της νέας Διεθνούς. Στην προπαρασκευαστική περίοδο με τις συνδιασκέψεις των νέων και των γυναικών στη Βέρνη και τις συνδιασκέψεις της αριστερής, μαρξιστικής πτέρυγας των κομμάτων της 2ης Διεθνούς στο Τσίμερβαλντ και το Κίνταλ της Ελβετίας.

Τα τέσσερα πρώτα καθοριστικά συνέδρια της Κομμουνιστικής Διεθνούς, η ίδρυση της Κόκκινης Συνδικαλιστικής Διεθνούς αλλά και η συγκρότηση του Συμβουλίου για τους λαούς της Ανατολής αποτελούν αντικείμενο αυτής της ανάλυσης. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη συγκρότηση και την ανάπτυξη των κομμουνιστικών κομμάτων στις ισχυρές ευρωπαϊκές χώρες: τη Ρωσία, τη Γερμανία, την Ιταλία, τη Γαλλία, την Αυστρία και την Ουγγαρία – χώρες στις οποίες κατά κύριο λόγο ξέσπασαν επαναστάσεις, εξεγέρσεις, καταλήψεις εργοστασίων, συγκροτήθηκαν Σοβιέτ και επαναστατικά συμβούλια εργατών, αγροτών και στρατιωτών.

Στον παρόντα δεύτερο τόμο παρουσιάζεται η συγκρότηση των Κομμουνιστικών Κομμάτων και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες: στην Πολωνία, τη Φινλανδία, τη Βρετανία, την Ισπανία, την Ελλάδα και τη Βουλγαρία, καθώς και στις Ηνωμένες Πολιτείες και την Κίνα. Ολοκληρώνεται με την πορεία της Κομμουνιστικής Διεθνούς μέσα στα ταραγμένα χρόνια του μεσοπολέμου.

Η περίοδος αυτή χαρακτηρίζεται από τα επαναστατικά ξεσπάσματα και τους μαζικούς εργατικούς αγώνες σε μια σειρά χώρες: στη Βρετανία η γενική απεργία του 1926, στην Κίνα τα επαναστατικά γεγονότα της περιόδου 1925-27, στην Αυστρία η επανάσταση του 1934, καθώς και η μεγαλειώδης ισπανική επανάσταση η οποία τράνταξε την Ευρώπη και έληξε με μια τεραστίων διαστάσεων ήττα στα 1939. Η περίοδος αυτή χαρακτηρίζεται επίσης από την επικράτηση της φασιστικής αντεπαναστασης στη Γερμανία, την Ιταλία και την Ισπανία και την εγκαθίδρυση αυταρχικών καθεστώτων στην Αυστρία, την Ουγγαρία και στις χώρες των Βαλκανίων – με τραγική κατάληξη στον καταστροφικό δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο.

Παρουσιάζονται οι εξελίξεις στη Σοβιετική Ρωσία, οι καταστροφικές ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις και ο αιματηρός εμφύλιος με τις ολέθριες συνέπειές του οι οποίες, σε συνδυασμό με την υποχώρηση του επαναστατικού κύματος σε όλη την Ευρώπη, οδήγησαν στην απομόνωση του πρώτου εργατικού κράτους.

Η απομόνωση και τα μεγάλα προβλήματα, τα οποία από τα πρώτα κίολας βήματα αντιμετώπισε το νέο επαναστατικό καθεστώς, εκδηλώθηκαν και στο εσωτερικό του ρωσικού κόμματος με σκληρές αντιπαραθέσεις και συγκρούσεις. Οι αντιθέσεις αυτές, πρωτόγνωρες στον χαρακτήρα τους, οδήγησαν τελικά την επικράτηση της γραφειοκρατίας και του σταλινικού φαινομένου. Η διαπάλη επεκτάθηκε και στα κόμματα της Κομμουνιστικής Διεθνούς καθορίζοντας εν πολλοίς και τον χαρακτήρα της.

Οι διεργασίες στο εσωτερικό της διεθνούς οργάνωσης και οι θέσεις που ψηφίστηκαν στα διεθνή συνέδρια αποτέλεσαν επίσης αντικείμενο αυτής της εργασίας. Γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στο 6ο διεθνές Συνέδριο του 1928 το οποίο υιοθέτησε την καταστροφική πολιτική του σοσιαλφασισμού, πολιτική η οποία οδήγησε –εξαιτίας και της αντίστοιχης πολιτικής της ηγεσίας της σοσιαλδημοκρατίας– στην επικράτηση του φασισμού στη Γερμανία με τα γνωστά ολέθρια αποτελέσματα. Αντίθετα το 7ο διεθνές Συνέδριο υποστήριξε μια εκ διαμέτρου διαφορετική πολιτική, την πολιτική των λαϊκών μετώπων, τη συνεργασία δηλαδή των κομμάτων της αριστεράς με τα αστικά φιλελεύθερα κόμματα. Η πολιτική αυτή εφαρμόστηκε στη Γαλλία και στην Ισπανία όπου και οδήγησε σε ήττα τη μεγάλη ισπανική επανάσταση με αρνητικές συνέπειες για το εργατικό και κομμουνιστικό κίνημα στην Ευρώπη και τον κόσμο ολόκληρο.

Η αφήγηση δεν περιορίζεται στο να περιγραφεί η ιστορία των «νικητών» στα πλαίσια του κινήματος. Στην ιστορική ανάλυση σημαντική θέση έχουν οι ομάδες της αντιπολίτευσης που σχηματίστηκαν ως αντίδραση στον ανερχόμενο σταλινισμό σχεδόν σε όλες τις χώρες και οι οποίες σχημάτισαν διεθνείς κινήσεις και οργανώσεις, όπως η Διεθνής Αριστερή Αντιπολίτευση υπό την ηγεσία του Λ. Τρότσκι, η οποία στη συνέχεια συγκρότησε την 4η Διεθνή, η Διεθνής Κομμουνιστική Αντιπολίτευση, η οποία απηχούσε τις απόψεις του Μπουχάριν, το Διεθνές Γραφείο του Λονδίνου και άλλες συσπειρώσεις, σήμερα ξεχασμένες.

Γίνεται επίσης αναφορά στην πιο τραγική περίοδο αυτής της Διεθνούς, στις περιβόητες δίκες της Μόσχας που οδήγησαν στο εκτελεστικό απόσπασμα τη μεγάλη πλειοψηφία των ηγετών της επανάστασης του 1917 και στις αιματηρές εκκαθαρίσεις στελεχών του κόμματος, του κράτους και του στρατού αλλά και εκατοντάδων χιλιάδων εργατών και αγροτών. Εκκαθαρίσεις οι οποίες επεκτάθηκαν και στα κόμματα της Διεθνούς.

Τέλος, περιγράφεται η άδοξη διάλυση της Κομιντέρν μέσα στις φλόγες του αιματηρού δεύτερου μεγάλου πολέμου, με τις εκατόμβες των δεκάδων εκατομμυρίων νεκρών στρατιωτών και αμάχων, ανδρών και γυναικών, και τις παραμονές ενός μεγάλου επαναστατικού ξεσπάσματος το οποίο ενισχύθηκε από την προώθηση του Κόκκινου Στρατού στην Ανατολική Ευρώπη και τα Βαλκάνια και τα αντιστασιακά κινήματα σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Τα γεγονότα αυτά σφράγισαν τις μετέπειτα παγκόσμιες εξελίξεις από το 1945 μέχρι και το μοιραίο 1989.